

December 01. Eligius napja, Gyulafehérvári román nemzetgyűlés

A gyakorlatban december 1-jétől számítjuk a telet (ezt hívjuk meteorológiai télnek, a csillagászati tél december 21-től kezdődik), a nappalok ebben a hónapban a legrövidebbek nálunk az évben. Ilyenkor már az adventi időszakban járunk.

A római katolikus egyház szerint *Eligius* a franciaországi Noyon püspöke (†660 táján), patkolókovács, majd ékszerész és ötvös volt, mellette a király tekintélyes tanácsadója. Urának halála után pappá szenteltette magát. Sokat buzgólkodott a pogány germánok megtérítésén.

Több nyugat-európai tájon -régi foglalkozására emlékezve-, a beteg lovak orvosa. Ilyenkor levágott lólábbal is ábrázolják. Ennél nevezetesebb azonban másik patronátusa. A középkori Európában az aranymívesek védőszentje. Mesterségének eszközeivel: kalapáccsal, csipesszel szokás ábrázolni.

Eligius neve, miséje a XIV. századtól kezdve számos hazai misekönyvünkben előfordul. A váci aranymívesek céhének (Fraternitas aurifabrorum) misekönyve-antifonáléja ad honorem beati Eligii episcopi tiszteletére íródott. Temesvár Eligius-templomáról a XIV. században történik említés. A titulusból Juhász Kálmán vallonokra következtet, de sokkal valószínűbb, hogy a patrocíniumhoz a temesvári ötvös céhnek van köze.

A kassai ötvös céh pecsétjén (1476) védőszentjének, Eligiusnak domborított képe; jobb kezében hosszúnyelű kalapáccsal, baljában kehellyel. Hasonlóképpen Buda, Besztercebánya, Eperjes középkori céhpecsétjein.

Eligius táblaképével találkozunk a bártfai Egyed-templom Mettertia-oltárán (1500), gótikus faszobrával pedig ugyanott, a Mária-Erazmus-oltáron (1505). Ezek az ábrázolások is nyilvánvalóan a helybeli ötvösök Eligius-tiszteletével függenek össze.

Ő a védőszentje a kolozsvári ötvös céhnek is, amely oltárt állít a tiszteletére (1516).

Az egykorú híres szegedi ötvösség Eligius-kultuszára, illetőleg az Eligius keresztnév kedveltségére következtethetünk egy Krakkóban tanuló szegedi diák, Ilige nevéből.

A kultusz a hódoltság után föltámad. A budai, pécsi (1696), pesti (1760) ötvösöknek is ő a védőszentje. A pécsi ezüstművesek (srebernari) számára I. Lipót szerb nyelvű céhszabályokat adván ki, nekik is Eligiust jelöli ki pártfogóul.

1918. december 1-jén nyilvánították ki a gyulafehérvári nemzetgyűlésen a románok azon igényüket, hogy Erdély és a Partium bizonyos részei, a Körösök vidéke, a Bánát és Máramaros csatlakozzon a Román Királysághoz. A román politika – a dákoromán-kontinuitásra és az erdélyi románság jelentős lélekszámára hivatkozva – már az első világháború előtt komoly energiát fordított Kárpátokon túli igényeinek propagálására, és ez volt az az ígéret, amivel az antant 1916-ban maga mellé állította az addig semleges balkáni államot. E nap a románok számára nemzeti ünnep, melyet a magyarság nemzeti gyásznapként tart számon.

Irodalom:

[B´lint S´ndor: Ünnepi Kalend´rium: December 1. Szent Istv´n T´rsulat, 1977.](#)

[Jankovics Marcell: December 21. Jelk´pkalend´rium](#)

[Tarj´n M. Tam´s: 1918. december 1. | A rom´nok gyulafeh´rv´ri nagygy´lse kimondja Erd´ly elszakad´s´t](#)